

Дніпровський державний технічний університет
Соціологічна лабораторія

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ
ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ ТА ІНФОГРАФІКА

Кам'янське
2021

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм, розміщеним на офіційному web-сайті Дніпровського державного технічного університету за адресою <http://pzs.dstu.dp.ua/poll/index.html>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, що навчаються за різними освітніми програмами Дніпровського державного технічного університету.

Мета дослідження – вивчення думок і поглядів здобувачів вищої освіти щодо академічної доброчесності та рівня її дотримання в ДДТУ.

Задачі дослідження:

- встановити чи дотримуються здобувачі та науково-педагогічні працівники академічної доброчесності;
- визначити, що саме здобувачі вважають академічною недоброчесністю;
- з'ясувати чи зустрічали здобувачі прояви академічної недоброчесності в університеті та встановити їх думки про те, якими мають бути санкції за порушення академічної доброчесності;
- дізнатися чи знають здобувачі про заходи з популяризації академічної доброчесності, які здійснюються в університеті і чи знайомі вони з відповідними нормативно-правовими актами;
- виокремити дієві шляхи підвищення рівня академічної доброчесності на думку здобувачів.

Основні етапи дослідження включали:

- розробку анкети та супровідного інструментарію,
- розробку вибірки;
- проведення опитування здобувачів вищої освіти;
- контроль якості виконаної роботи, введення та перевірку даних на логічні помилки,
- підготовку остаточного масиву даних, таблиць розподілів та аналітичного звіту.

Вибіркова сукупність становить 41 особа, що з 95% ймовірністю забезпечує помилку репрезентації у 5%. Використана випадкова вибірка за методом простого ймовірного відбору.

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

1. Чи знайомі Ви із поняттям «академічна доброчесність»?

Встановлено, що переважна більшість респондентів – 87,8% - знайомі зі змістом поняття «академічна доброчесність». Ще 9,8% відзначили, що частково знайомі з поняттям і лише 1 людини вказала, що не знайома з поняттям «академічна доброчесність».

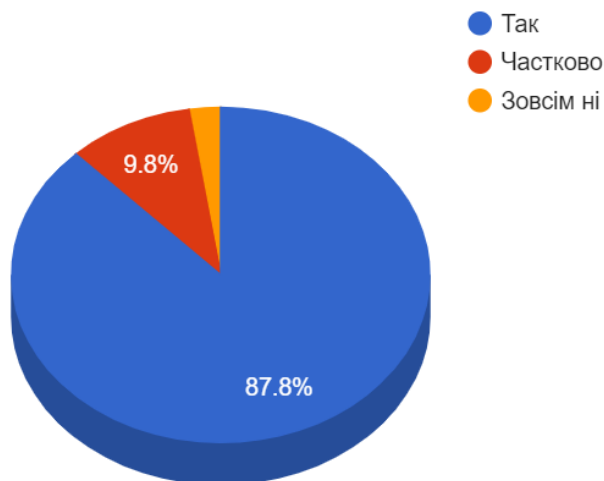

Рис. 1 – Розподіл відповідей на питання «Чи знайомі Ви із поняттям «академічна доброчесність?»»

2. Чи дотримуетесь Ви принципів академічної доброчесності?

Переважна більшість здобувачів – 63,4% – відзначили, що повністю дотримуються принципів академічної доброчесності. Ще 34,1% - скоріше дотримуються. Лише 2,4% – скоріше не дотримуються.

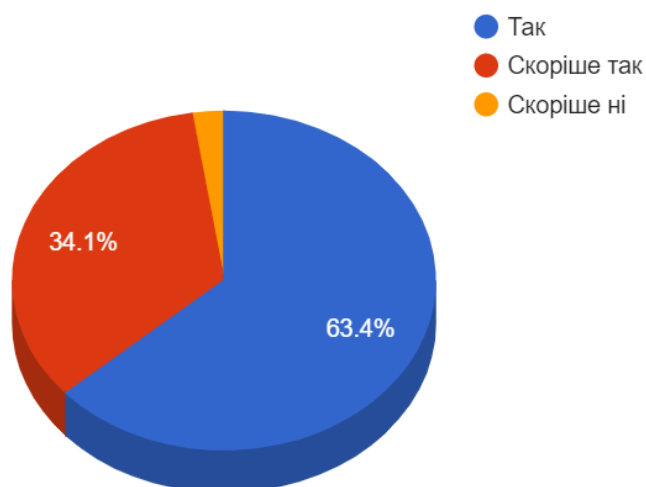

Рис. 2 – Розподіл відповідей на питання «Чи дотримуетесь Ви принципів академічної доброчесності?»»

3. Чи вважаєте ви, що використання у власних наукових працях здобутків, отриманих іншими науковцями, є порушенням академічної доброчесності?

Визначено, що на думку 87,5% респондентів використання у власних наукових працях здобутків, отриманих іншими науковцями, є вагомим порушенням академічної доброчесності. При цьому 5% опитаних – не вважають це порушенням. Ще 7,5% опитаних було важко відповісти на це питання.

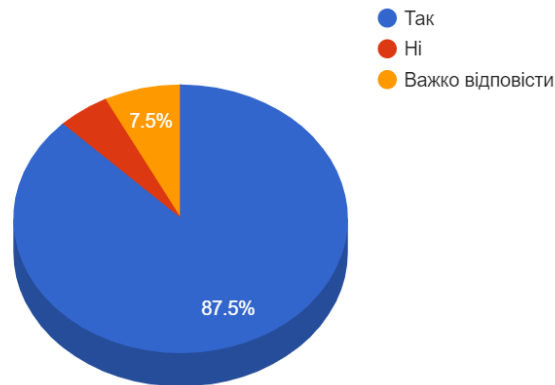

Рис. 3 – Розподіл відповідей на питання «Чи вважаєте ви, що використання у власних наукових працях здобутків, отриманих іншими науковцями, є порушенням академічної доброчесності?»

4. Чи дотримуються викладачі Вашої освітньо-наукової програми принципів академічної доброчесності?

Виявлено, що 94,7% здобувачів вищої освіти третього рівня відзначили, що викладачі їхньої освітньо-наукової програми дотримуються принципів академічної доброчесності. При цьому 78,9% - дали відповідь «так» і 15,8% - скоріше так.

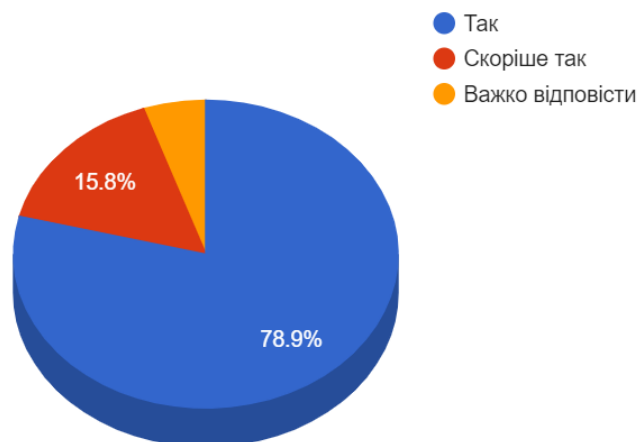

Рис. 4 – Розподіл відповідей на питання «Чи дотримуються викладачі Вашої освітньо-наукової програми принципів академічної доброчесності?»

5. Які прояви академічної недоброчесності Ви зустрічали в університеті?

Щодо проявів академічної недоброчесності в університеті слід відзначити, що 75% здобувачів їх не зустрічали. Інші 25% відзначили, що зустрічали списування (13,6%), академічний плагіат (6,8%), фабрикацію (2,3%), необ'єктивне оцінювання (2,3%).

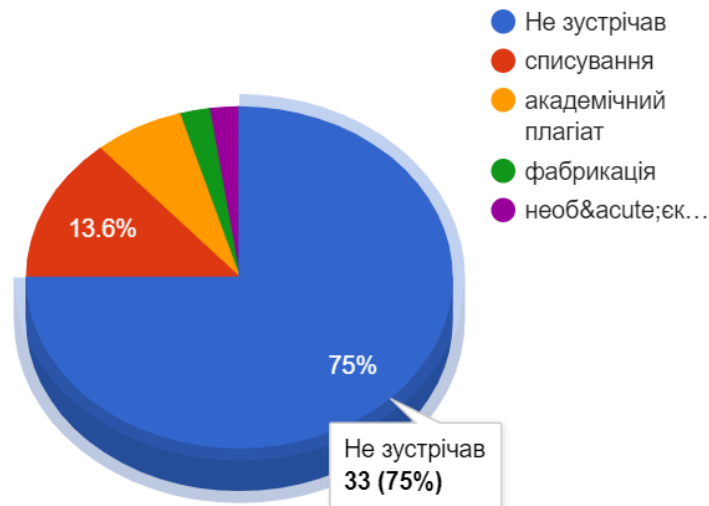

Рис. 5 – Розподіл відповідей на питання «Які прояви академічної недоброчесності Ви зустрічали в університеті?»

6. Чи зможе, на Вашу думку, застосування програмної перевірки на плагіат суттєво знизити його відсоток у роботах?

Практично всі здобувачі вищої освіти освітньо-наукового рівня відзначили, що дійсно застосування програмної перевірки на плагіат може суттєво знизити його відсоток у роботах.

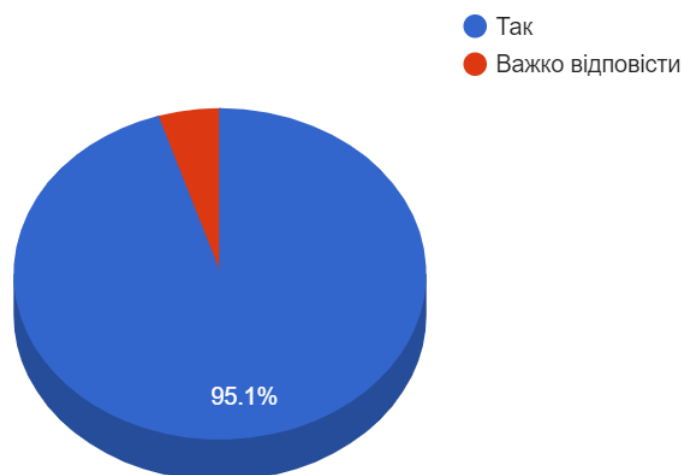

Рис. 6 – Розподіл відповідей на питання «Чи зможе, на Вашу думку, застосування програмної перевірки на плагіат суттєво знизити його відсоток у роботах?»

7. Якою, на Ваш погляд, повинна бути основна мета процедури дотримання академічної доброчесності в Університеті?

На думку більшості опитаних основною метою процедури дотримання академічної доброчесності в університеті повинно бути суворе покарання порушників принципів академічної доброчесності – такий варіант відповіді обрали 65,9% здобувачів. Майже вдвічі менше респондентів, метою дотримання академічної доброчесності вважають Активізація наукових досліджень викладачів та студентів.

Рис. 7 – Розподіл відповідей на питання «Якою, на Ваш погляд, повинна бути основна мета процедури дотримання академічної доброчесності в Університеті?»

8. Чи здійснюються в ДДТУ заходи з популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти?

92,5% здобувачів відповіли, що в ДДТУ постійно здійснюються заходи з популяризації академічної доброчесності, активну участь в яких беруть здобувачів вищої освіти.

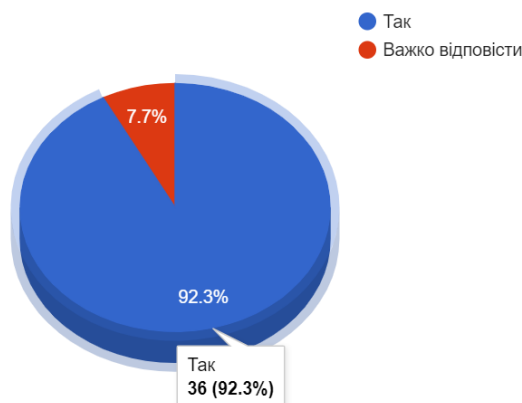

Рис. 8 – Розподіл відповідей на питання «Чи здійснюються в ДДТУ заходи з популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти?»

9. Чи ознайомлені Ви з нормативними документами університету, що передбачають санкції за недотримання академічної доброчесності?

Переважає більшість опитаних – 92,7% - відзначили, що ознайомлені з нормативними документами університету, що передбачають санкції за недотримання академічної доброчесності.

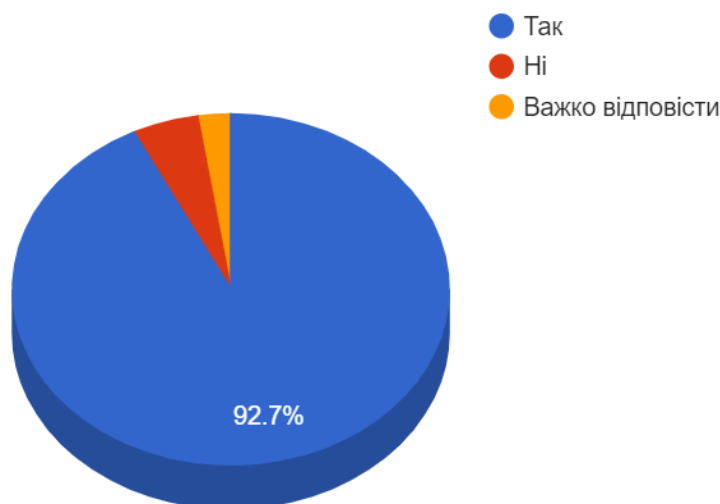

Рис. 9 – Розподіл відповідей на питання «Чи ознайомлені Ви з нормативними документами університету, що передбачають санкції за недотримання академічної доброчесності?»

10. Вкажіть, чи вважаєте Ви за необхідне для ДДТУ здійснювати реагування на прояви академічної недоброчесності у середовищі здобувачів вищої освіти?

Встановлено, що 97,6% опитаних вважають за необхідне для ДДТУ здійснювати реагування на прояви академічної недоброчесності у середовищі здобувачів вищої освіти.

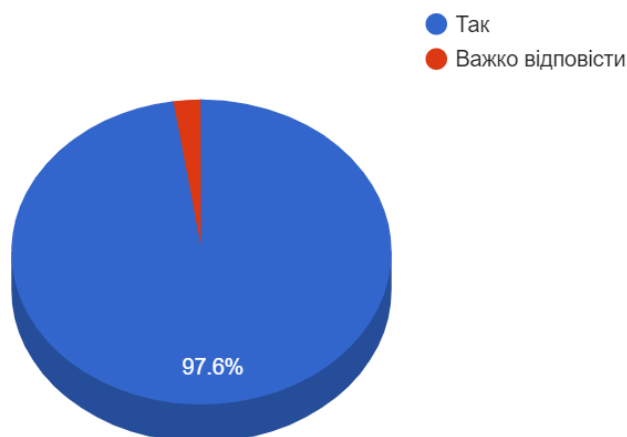

Рис. 10 – Розподіл відповідей на питання «Вкажіть, чи вважаєте Ви за необхідне для ДДТУ здійснювати реагування на прояви академічної недоброчесності у середовищі здобувачів вищої освіти?»

11. Які, на Вашу думку, заходи є доречними для запобігання академічної недоброчесності?

Щодо засобів запобігання академічної недоброчесності, виявлено, що найдоречнішими з них здобувачі вважають роз'яснювальну роботу (70,7%) та академічне покарання (26,8%).

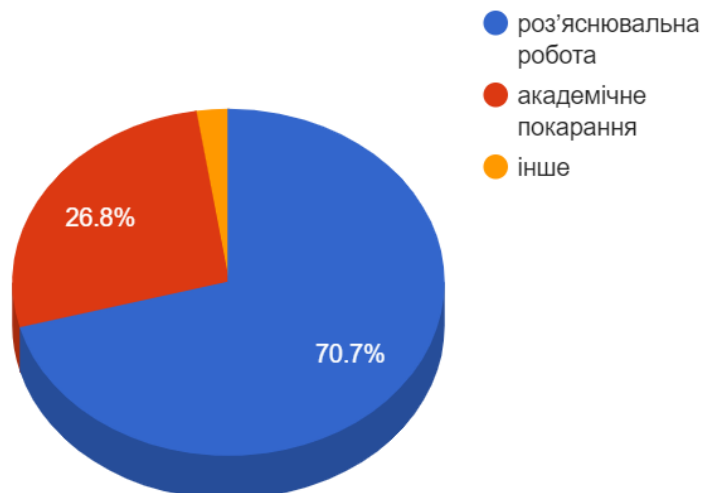

Рис. 11 – Розподіл відповідей на питання «Які, на Вашу думку, заходи є доречними для запобігання академічної недоброчесності?»

12. Чи повинні, на Вашу думку, здобувачі вищої освіти нести відповідальність за порушення академічної доброчесності?

Поряд із цим, дев'ять з десяти респондентів вважають, що здобувачі вищої освіти повинні нести відповідальність за порушення академічної доброчесності.

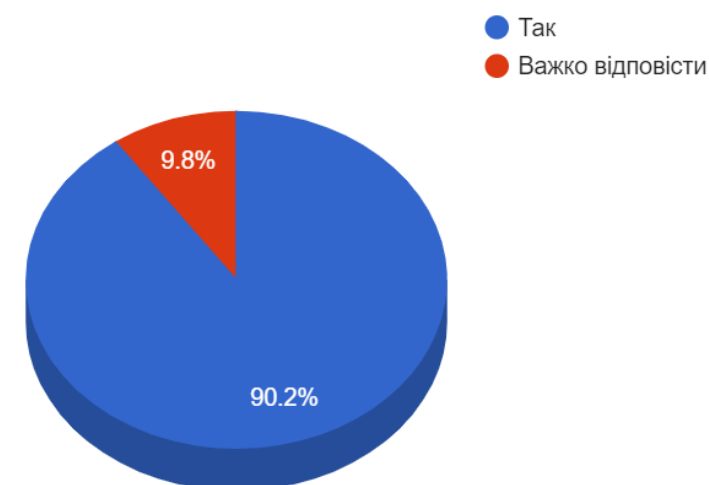

Рис. 12 – Розподіл відповідей на питання «Чи повинні, на Вашу думку, здобувачі вищої освіти нести відповідальність за порушення академічної доброчесності?»

13. Які санкції щодо здобувачів Ви вважаєте доцільними у разі виявлення і доведення академічної недоброчесності?

Найвдоцільнішою санкцією щодо порушників принципів академічної доброчесності здобувачі вважають повторне проходження оцінювання (залік, іспит, тощо). Про це говорять 73,2% опитаних. Поряд із цим, інше 28,6% говорять про необхідність застосування санкції повторного проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми (повторного вивчення дисципліни).

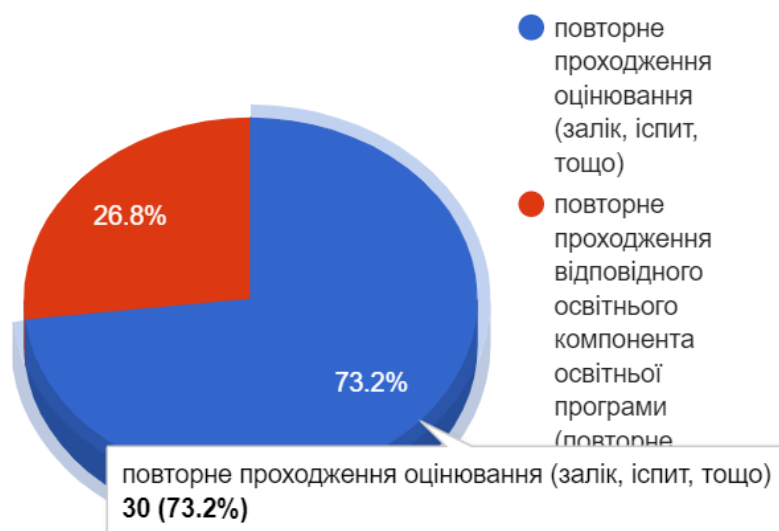

Рис. 13 – Розподіл відповідей на питання «Які санкції щодо здобувачів Ви вважаєте доцільними у разі виявлення і доведення академічної недоброчесності?»

14. Які структурні підрозділи Університету, на Вашу думку, повинні бути задіяні у реагуванні на прояви академічної недоброчесності у середовищі здобувачів вищої освіти?

Здобувачі відзначили, що у реагуванні на прояви академічної недоброчесності у середовищі здобувачів вищої освіти повинні бути задіяні різні структурні підрозділи ДДТУ. Зокрема 41,9% говорили про необхідність залучення кафедри і гаранту освітньо-наукової програми; 27,9% - ректорату, факультетів і кафедр; 23,3% - навчальний відділ, науковий відділ, відділ аспірантури; 7% - органи студентського самоврядування.

Рис. 14 – Розподіл відповідей на питання «Які структурні підрозділи Університету, на Вашу думку, повинні бути задіяні у реагуванні на прояви академічної недоброчесності у середовищі здобувачів вищої освіти?».

15. Яким чином, на Вашу думку, Університет повинен реагувати на прояви академічної недоброчесності у середовищі здобувачів вищої освіти?

На думку більшості здобувачів, за порушення академічної доброчесності університет повинен розміщати на офіційному сайті списки порушників академічної недоброчесності – цей варіант відзначили 85% здобувачів. Поряд із цим, 10% вбачають необхідність у відрахуванні з університету здобувачів, котрі систематично порушують академічну доброчесність

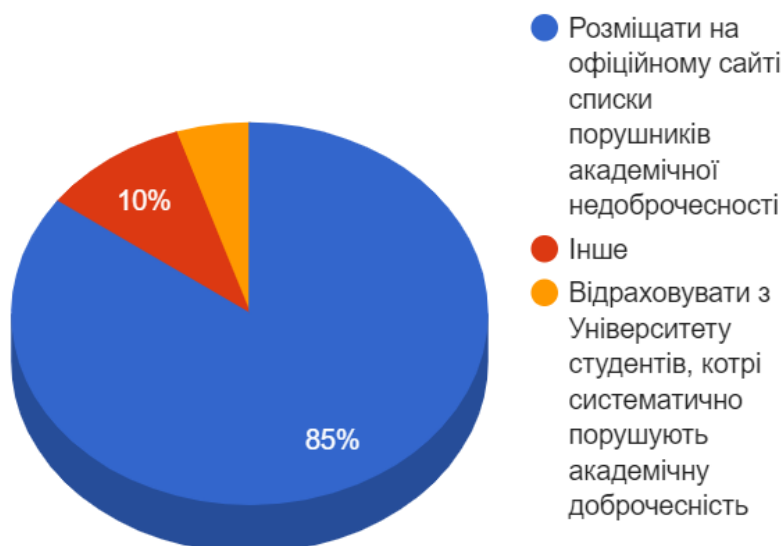

Рис. 1а – Розподіл відповідей на питання «Яким чином, на Вашу думку, Університет повинен реагувати на прояви академічної недоброчесності у середовищі здобувачів вищої освіти?»

ВИСНОВКИ

Неможливий розвиток освіти та науки без дотримання стандартів та принципів академічної доброчесності, саме вона є показником розвитку суспільства та наукового співтовариства. Академічна доброчесність є моральним ядром академічної культури. Ось чому пояснення основних засад академічної доброчесності здобувачам вищої освіти та молодим науковцям в процесі навчальної, виховної та наукової діяльності стає одним із найбільш важливих завдань.

Академічна доброчесність – це відданість академічної спільноти, навіть перед лицем труднощів, шести фундаментальним цінностям: чесності, довірі, справедливості, повазі, відповідальності й мужності.

Для забезпечення академічної доброчесності необхідно дотримуватися наступних принципів: демократизму, законності, верховенства права, соціальної справедливості, пріоритету прав і свобод людини і громадянина, рівноправності, гарантування прав і свобод, науковості, професіоналізму та компетентності, поваги та взаємної довіри, відкритості і прозорості, відповідальності за порушення академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Відповідно забезпечення академічної доброчесності має орієнтуватися на обмеження можливостей її порушення та усунення сприятливих для цього чинників.

Дотримання принципів академічної доброчесності в дослідженні є однією з базових засад наукової етики. Етична поведінка в науці здатна сприяти покращенню наукових результатів, оскільки дотримання етичних принципів призводить до професійної чистоти, коректності у використанні різноманітних методів, сприяє більш відкритій та творчій співпраці між дослідниками.